ZBRALI SMO POGUM

Moja dežela je naša država – Slovenija že 30 let

Delovni zvezek za obravnavo plebiscita za samostojno in neodvisno Slovenijo v tretjem triletju osnovne šole

Arhiv Republike Slovenije, Park vojaške zgodovine Pivka in Zavod RS za šolstvo, december 2020

Avtorici: Janja Bec (Osnovna šola Prule), Bojana Mlinar Podobnik (Osnovna šola Prule)

Vir arhivskega gradiva: Arhiv Republike Slovenije, Muzej novejše zgodovine Slovenije.

Moja dežela je naša država – Slovenija že 30 let

Delovni zvezek za tretje triletje

Delovni zvezek predstavlja dogodke v Sloveniji med novembrom 1990 in januarjem 1991. To kratko obdobje je za slovenski narod velikega zgodovinskega pomena, saj je v njem naredil pomemben korak na poti k samostojni in neodvisni državi – Sloveniji.

Naloge so razdeljene na tri dele. V prvem delu boš spoznal obdobje pred 23. decembrom 1990, ko so se politične stranke morale sporazumeti o skupnih idejah glede slovenske suverenosti. Takrat so bili pripravljeni tudi zakonodajni dokumenti in vse potrebno za izvedbo glasovanja o samostojni in neodvisni Sloveniji.

V osrednjem delu boš lahko podoživel trenutek slovenske zgodovine, ko so slovenski državljani prvič v zgodovini dobili možnost in priložnost odločanja o tem, v kakšni državi želijo živeti.
Do slavja ob razglasitvi izida v podporo ZA samostojno Slovenijo ni bilo več daleč … Košček tega veselja bo skušal pričarati tretji del.

Pred reševanjem si oglej kriterije uspešnosti. Svoje znanje boš v tej tabeli ovrednotil/-a ob koncu spominske ure. Svoje odgovore označi s črko X v ustreznem polju.

Uspešen/-na sem, ko …	**DRŽI**	**DELOMA DRŽI**	**NE DRŽI**
1. znam opisati dogajanje v Sloveniji pred tridesetimi leti in pri tem uporabljam ustrezne (strokovne) besede, kot so plebiscit, osamosvojitev, suverenost, samostojnost, glasovnica, volilna pravica.			
2. iz propagandnega gradiva s svojimi besedami razložim vsebino in izluščim sporočilo.			
3. razberem podatke iz grafikonov in preglednic.			
4. vem, kaj pomeni, da se ljudje o nečem demokratično izrečejo in kakšna je odgovornost posameznika pri tem.			

Ime in priimek učenca/-ke: Datum:

Šola: Razred:

Prvi del: **OBDOBJE PRED PLEBISCITOM**

1. naloga
Zapiši geslo, ki si ga dobil pri reševanju kviza v spletni učilnici:
Kaj misliš, da pomeni? Označi pravilni odgovor.

a. Popis prebivalstva.
b. Organizirano izražanje volje o sprejetju ali odklonitvi pomembnega zakona.
c. Z glasovanjem izražanje volje ljudstva o priključitvi kakega ozemlja določeni državi.

2. naloga
Na naslovnici časopisa Delo so 14. novembra 1990 objavili znamenite besede dr. Franceta Bučarja, predsednika takratne slovenske skupščine: »Plebiscit je nujen, ker Jugoslavija ne deluje več«.

Na kratko razloži, kaj je želel z njimi sporočiti.

DELO

oj: Desetletnica osebnih računalnikov – Novosti

Plebiscit je nujen, ker Jugoslavija ne deluje več

To je izjavil na seji ustavne komisije France Bučar po sestanku v predsedstvu republike, na katerem so bili še Janez Drnovšek, Lojze Peterle in Dimitrij Rupel

Vir: http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-IIB1YQ3M (dostop 12. 12. 2020).

3. naloga
a) V podporo plebiscitu je nastalo različno propagandno gradivo, ki je v javnosti, na panojih in v medijih, opominjalo ljudi na pomemben dogodek za Slovence. Na plakatih, oglasih v časopisih, obešankah in priponkah, ki so bile izdane v podporo plebiscitu, se pojavi skupno geslo.
Dopolni ga.

Moja dežela je

b) K čemu plakati pozivajo? Ustrezno označi.

a. Naj se slovenski državljani opredelijo za vstop Slovenije v EU in NATO.

b. Naj se slovenski državljani odločijo za samostojno in neodvisno Slovenijo.

c. Naj se slovenski državljani odločijo za osamosvojitev Ljubljane.

c) Oglej si spodnja plakata. Razloži s svojimi besedami njuno sporočilo.

č) Oglej si prepoznavni znak plebiscita v treh jezikih. V spustnih seznamih ustrezno izberi, v katerih jezikih so letaki.
Razmisli, zakaj so v treh jezikih nagovarjali slovenske državljane.

🗝 V Republiki Sloveniji je slovenščina:

- državni jezik (predstavlja celotno Slovenijo, uporabljajo ga državni organi, zapisan je na denarju in v njem je državna himna);
- uradni jezik (v njem poteka uradovanje, na obmejnih dvojezičnih območjih pa sta to še italijanščina in madžarščina).

4. naloga

Kadar se o čem izrekamo, moramo odločitve skrbno premisliti. Tudi pred plebiscitom se je skrb ljudi pokazala v telefonski javnomnenjski raziskavi, ki je bila opravljena med 5. in 19. decembrom 1990.

Oglej si grafe rezultatov po opravljeni anketi. Nato v spodnji preglednici označi, kaj se je dogajalo.

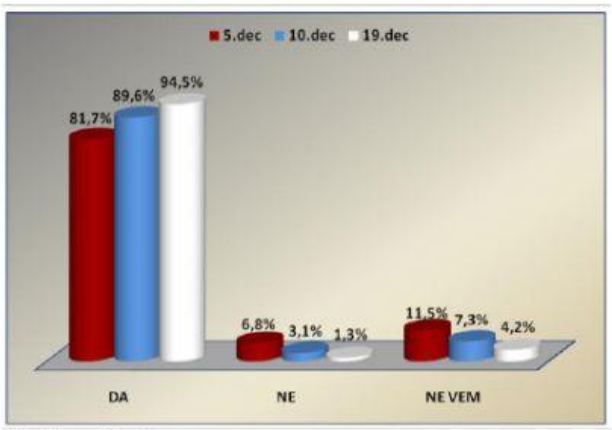

Grafikon št. 1.

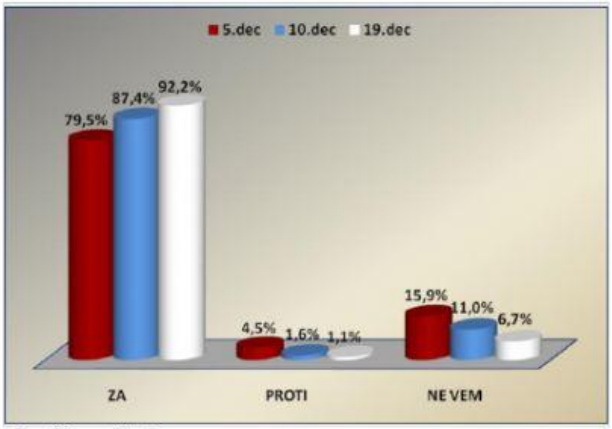

Grafikon št. 2.

Grafikon št. 1: Ali se nameravate udeležiti plebiscita?

Grafikon št. 2: Ali bi ta trenutek, če bi bil plebiscit, glasovali ZA samostojno državo Slovenijo ali PROTI?

	je rastla.	je padala.
Namera o udeležbi ljudi na plebiscitu 23. 12. 1990		
Namera ljudi o glasovanju ZA samostojno državo in neodvisno Slovenijo		

5. naloga

a) Nekaj sto tisoč Slovencev živi izven meja Slovenije.
Ali morda veš, kje vse po svetu živijo Slovenci?

b) Slovenski zdomci, zamejci in izseljenci decembra 1990 večinoma niso imeli volilne pravice v Sloveniji, zato so svoje mnenje o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije izrazili s podpisi.

Preberi spodnje pismo in ugotovi:

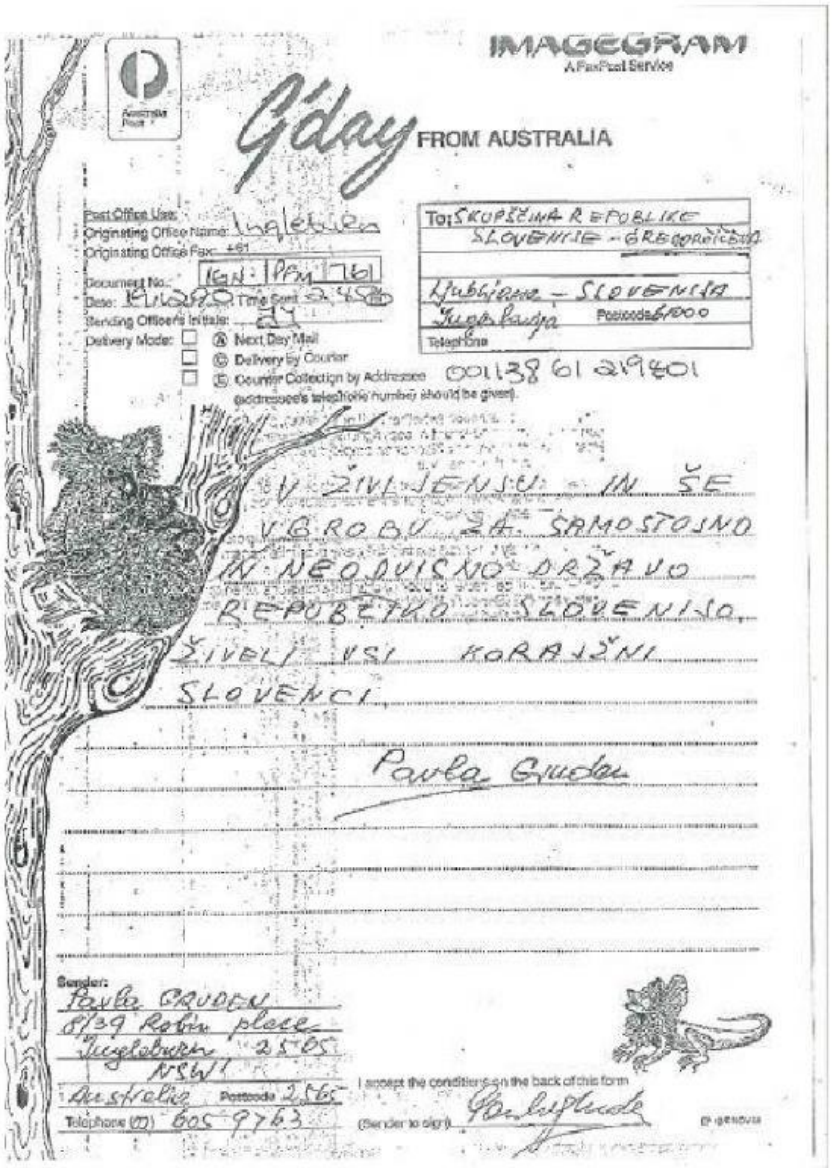
IMAGEGRAM
A FaxPost Service

Australia Post

G'day FROM AUSTRALIA

Post Office Use:
Originating Office Name: Ingleburn
Originating Office Fax: +61
Document No.: IGN: PFM 761
Date: 19/12/90 Time Sent: 2:45pm
Sending Officer's Initials: DY
Delivery Mode: ☐ Ⓐ Next Day Mail
☐ Ⓑ Delivery by Courier
☐ Ⓒ Courier Collection by Addressee (addressee's telephone number should be given).

To: SKUPŠČINA REPUBLIKE SLOVENIJE - GREGORČIČEVA
Ljubljana - SLOVENIJA
Jugoslavija Postcode 61000
Telephone 001138 61 219401

V ŽIVIJENJU IN ŠE V GROBU ZA SAMOSTOJNO IN NEODVISNO DRŽAVO REPUBLIKO SLOVENIJO. ŽIVELI VSI KORAJŽNI SLOVENCI.

Pavla Gruden

Sender:
Pavla GRUDEN
8/39 Robin place
Ingleburn 2565
NSW
Australia Postcode 2565
Telephone (02) 605 9763

I accept the conditions on the back of this form
(Sender to sign) Pavla Gruden

Komu je bilo pismo poslano?

Od kod je pismo prišlo?

Kdaj je bilo poslano?

Kdo ga je poslal?

S svojimi besedami povej, kaj sporoča.

Drugi del: **DAN PLEBISCITA**

Napočil je zgodovinski dan – slovenski državljani so se odločali ZA ali PROTI osamosvojitvi Slovenije. Ponosno in polni upanja so na volišča prihajali volivci vseh starosti, od tistih, ki so ravnokar dopolnili 18 let, do najstarejših.

6. naloga

Pred tabo je slika volilnega listka. Na desni ga dopolni sam z manjkajočimi podatki.

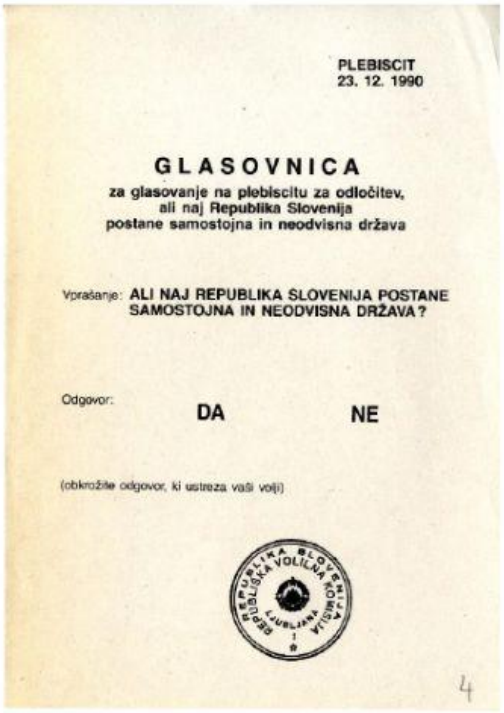

PLEBISCIT
23. 12. 1990

GLASOVNICA

za glasovanje na plebiscitu za odločitev,
ali naj Republika Slovenija
postane samostojna in neodvisna država

Vprašanje: **ALI NAJ REPUBLIKA SLOVENIJA POSTANE SAMOSTOJNA IN NEODVISNA DRŽAVA?**

Odgovor: **DA** **NE**

(obkrožite odgovor, ki ustreza vaši volji)

REPUBLIKA SLOVENIJA VOLILNA KOMISIJA LJUBLJANA

4

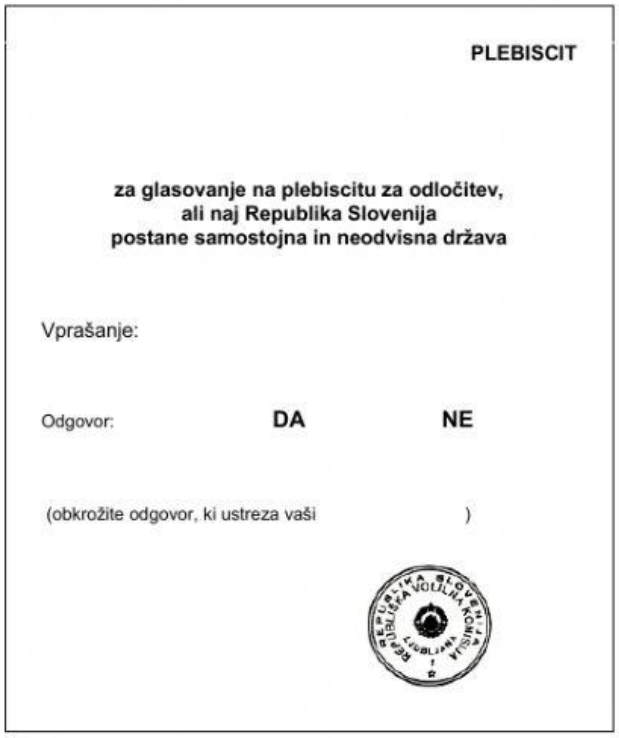

PLEBISCIT

za glasovanje na plebiscitu za odločitev,
ali naj Republika Slovenija
postane samostojna in neodvisna država

Vprašanje:

Odgovor: **DA** **NE**

(obkrožite odgovor, ki ustreza vaši)

REPUBLIKA SLOVENIJA VOLILNA KOMISIJA LJUBLJANA

7. naloga

Na fotografiji si oglej, kakšna so bila na dan plebiscita – 23. 12. 1990 – volišča, ki so bila postavljena v šolah, prostorih krajevnih skupnosti, kulturnih domovih in drugih zgradbah. Prvič so lahko glasovali tudi v domovih za ostarele, zaporih in bolnišnicah.

Opiši volišče s svojimi besedami.

8. naloga

a) Nekaj volivcev je oddalo tudi neveljavne glasovnice. Oglej si spodnji primer.

PLEBISCIT
23. 12. 1990

GLASOVNICA

za glasovanje na plebiscitu za odločitev, ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država

Vprašanje: ALI NAJ REPUBLIKA SLOVENIJA POSTANE SAMOSTOJNA IN NEODVISNA DRŽAVA?

Odgovor: DA NE

(obkrožite odgovor, ki ustreza vaši volji) DRŽE NAM DELO

b) Razmisli, kaj je želel izraziti volivec, ki se ni opredelil za ali proti. Označi ustrezne trditve.

a. Državo pesti gospodarska kriza.
b. Ljudje živijo v blagostanju.
c. Ljudi skrbi, ali bodo dobili delo.
č. Nekateri ljudje želijo ohraniti Jugoslavijo.
d. Ljudem je vseeno.
e. Ljudje se ne morejo odločiti ZA ali PROTI.

ZA RAZMISLEK:
Ali je oddajanje neveljavnih glasovnic odgovorno dejanje? Svoj odgovor utemelji.

Tretji del: **PO PLEBISCITU**

Rezultati glasovanja so pomenili pomemben korak k nastanku samostojne slovenske države. Ideja o lastni državi je združila Slovence kot še nikoli prej in jih navdala z optimizmom.

9. naloga

a) Oglej si izsek iz poročila o izidu glasovanja na plebiscitu, ki je bilo objavljeno 26. 12. 1990, in dopolni tabelo.

b) oddanih je bilo 1.359.581 glasovnic.

c) - na vprašanje "Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država" je z **DA** odgovorilo **1.289.369 volilcev (88,5 %).**

- na vprašanje "Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država" je z **NE** odgovorilo **57.800 volilcev (4,0 %).**

- ker iz oddane glasovnice ni blio moč ugotoviti volje volilcev, je bilo **neveljavnih 12.412 glasovnic (0,9 %).**

	Odstotek
Volilna udeležba	
ZA samostojnost in neodvisnost Slovenije	
PROTI samostojnosti in neodvisnosti Slovenije	

b) Je plebiscit uspel? Odgovor utemelji.

c) Po Zakonu o plebiscitu naj bi bila izkazana želja slovenskih državljanov ZA samostojno in neodvisno Republiko Slovenijo uresničena v šestih mesecih po razglasitvi rezultatov.
Se je to uresničilo, če veš, da se je Slovenija osamosvojila 25. junija 1991? Ustrezno označi.

DA **NE**

10. naloga
Preglej fotografije o odzivu državljanov Slovenije ob uspelem plebiscitu.

Slike: Slavje pred magistratom in na Prešernovem trgu.

Takrat so si ljudje pisali pisma in še niso uporabljali mobilnih telefonov.

Kako bi ti danes v obliki SMS-a sorodniku v tujino opisal vzdušje v Sloveniji ob razglasitvi rezultatov glasovanja?

V okvirček vpiši svoje SMS-sporočilo.

Pred oddajo delovnega zvezka učitelju se vrni do kriterijev uspešnosti in ovrednoti svoje znanje.